

Manipulacje to nie tylko magnes – czyli wszystko o MANIPULACJACH

Większość z nas słysząc o manipulacjach danych w tachografie najpierw pomyśli o „magnesach”. I choć to faktycznie jedno z najczęściej używanych narzędzi do fałszowania danych z tachografów a jednocześnie najczęściej wykrywane przez Inspekcję to nie jedyne. Obecnie Inspekcje europejskie identyfikują prawie 30 sytuacji, które traktowane mogą być jako manipulowanie danymi! Generalnie możemy je podzielić na 3 części. Naruszenia związane z ingerencją w dane z tachografu, karty kierowcy oraz kalibracją.

Poniżej, dla każdej z 3 grup, przedstawiamy przykłady sytuacji, na które Inspekcje zwracają uwagę i które mogą być zakwalifikowane jako manipulacje, a z których przedsiębiorcy często nie zdają sobie sprawy:

TACHOGRAF – najczęściej spotykana próba manipulacji to użycie urządzenia ingerującego w pracę tachografu (tj. magnes, wyłączniki, ograniczniki napięcia), ale również:

- przerwanie odpoczynku popularnymi ostatnio „podjazdami do minuty”
 - awaria czujnika ruchu
 - konflikt ruchowy pojazdu
- i wiele innych

KARTA KIEROWCY – WSZELKIE SYTUACJE ZWIĄZANE Z KARTAMI KIEROWCÓW, m.in.:

- brak certyfikatów na plikach
- jazda bez karty
- jazda na 2 kartach
- brak danych na karcie

KALIBRACJE – najmniej znane a mogące przysporzyć sporych problemów sytuacje, gdzie podczas kalibracji tachografu, technik warsztatowy wprowadzi nieprawdziwe informacje lub popełni błąd. W przypadku wykrycia nieprawidłowości w tym sektorze, pojazd najprawdopodobniej poddany zostanie dalszej szczegółowej kontroli. Wśród przykładów nieprawidłowości możemy wymienić m.in.:

- rozbieżność w danych kalibracji tachografu i czujnika ruchu
- nieprawidłowa autoryzowana prędkość kalibracji
- duża zmiana współczynnika charakterystycznego pojazdu (w) lub stałej urządzenia rejestrującego (k)
- zmiana rozmiaru opony w kalibracji

Co grozi za manipulacje – Polska i Europa

Z jakimi konsekwencjami muszą liczyć się osoby stosujące manipulacje?

Już samo podejrzenie Inspektora, że dane w tachografie/na karcie kierowcy mogą być manipulowane wiąże się ze szczegółową, a zarazem długą kontrolą na drodze. W przypadku wykrycia nieprawidłowości konsekwencjami mogą być dotknięci nie tylko kierowca i przedsiębiorca, ale również osoba zarządzająca w transporcie. Rozpiętość sankcji za to naruszenie jest bardzo szeroka i z reguły nie kończy się w momencie wykrycia manipulacji. Poniżej przedstawiamy listę możliwych konsekwencji za fałszowanie danych z tachografu/karty kierowcy.

DLA KIEROWCY:

- natychmiastowa konieczność odebrania odpoczynku dziennego lub tygodniowego – skierowanie na strzeżony parking
- w Polsce – mandat od 2000 do 6000 zł
- w Europie kary nakładane na kierowców lub przedsiębiorstwa sięgają nawet kilkunastu tysięcy Euro
- w przypadku gdy kierowca nie przyznaje się do manipulacji, a takie zostaną wykryte – może być skierowany wniosek do prokuratury za poświadczenie nieprawdy, za to grozi kara pozbawienia wolności do lat 3
- w niektórych krajach w przypadku wykrycia manipulacji lub innych poważnych wykroczeń grozi czasowe pozbawienie wolności (np. areszt 48 godz.)
- ryzyko pozbawienia wolności w przypadku gdy kierowca stosujący manipulacje spowoduje poważny wypadek
- bardziej szczegółowa i wydłużona kontrola, a w efekcie zmarnowany czas pracy kierowcy i ryzyko niedostarczenia ładunku w terminie

DLA PRZEDSIĘBIORCY:

- brak dobrej reputacji i dobrej organizacji pracy – ryzyko utraty licencji
- w przypadku wypadku lub kolizji ryzyko odmowy wypłaty odszkodowania z firmy ubezpieczeniowej
- skierowanie na kontrolę w warsztacie – w przypadku wykrycia manipulacji oprócz pozostałych kar dochodzi koszt serwisu
- 5 pkt. w systemie oceny ryzyka = większe ryzyko kontroli w firmie w następnym roku
- bardziej szczegółowa i wydłużona kontrola – zamiast około 30 minut może trwać nawet kilka godzin
- decyzja administracyjna – kary nakładane w Polsce na przedsiębiorstwo – 5000 zł
- kary w Europie nakładane na przedsiębiorstwa uzależnione są od przepisów w poszczególnych krajach – za manipulacje mogą wynosić nawet kilkanaście tysięcy Euro
- imienny mandat dla osoby zarządzającej transportem – 2000 zł

Wykrywanie manipulacji przez Inspekcję w Europie

W całej Europie od 2009 roku wykonywanie manipulacji w systemie tachografów cyfrowych jest kluczowym elementem kontroli na drodze i w firmach transportowych. W związku z coraz częstszymi przypadkami fałszowania danych zostały opublikowane Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 23 stycznia 2009r. w sprawie wytycznych dotyczących najlepszych praktyk z zakresie kontroli urządzeń rejestrujących przeprowadzanych w ramach kontroli drogowych oraz przez uprawnione warsztaty.

W ciągu kilku ostatnich lat na większości spotkań różnych organizacji europejskich skupiających inspekcje z całej Europy (m.in. Euro Controle Route, CORTE, Trispol, Masterclass, DG, MOVE) bardzo szczegółowo omawiane są sposoby manipulacji oraz najlepsze praktyki w celu ich wykrywania.

Sposoby wykrywania są zróżnicowane w poszczególnych krajach. W wielu inspekcjach, w trakcie kontroli porównywane są kilometry zarejestrowane w tachografie z przebytą trasą wynikającą z dokumentów przewozowych kierowcy. W Polsce dodatkowo wykorzystywane są zapisy z systemu Viatoll oraz punktów preselekcji pojazdów. Inspekcja holenderska odczytuje np. dane zarejestrowane w komputerze pokładowym i analizuje je w celu wykrycia sygnałów potwierdzających jazdę ciężarówki w trakcie odpoczynków zarejestrowanych w tachografie. W Wielkiej Brytanii również są wykorzystywane informacje z systemu poboru opłat drogowych w celu porównania kilometrów zarejestrowanych w tachografie z przebytą trasą pojazdu.

Oprócz zwiększania efektywności i skuteczności inspekcji również cały czas wprowadzane są zmiany w systemie tachografów cyfrowych. W roku 2012 na rynku zostały wprowadzone nowe wersje tachografów wraz z nową wersją czujnika ruchu. Nowy tachograf został wyposażony w drugi sygnał ruchu pojazdu pochodzący z komputera pokładowego, a nowy czujnik ruchu jest w stanie wykryć zmianę pola magnetycznego w momencie przyłożenia magnesu.

Zgodnie z zapisami w nowym rozporządzeniu 165/2014 w ciągu najbliższych 3-4 lat na rynku pojawią się nowe inteligentne tachografy. Nowe tachografy zostaną wyposażone w system lokalizacji satelitarnej umożliwiający rejestrację dokładnej pozycji pojazdu na początku, w trakcie i na koniec dnia oraz mechanizm umożliwiający bezprzewodowe przesyłanie informacji dla inspekcji kontrolnych na drodze wskazujących na manipulacje w danych tachografu. Obie zmiany w systemie tachografów mają na celu zwiększenie skuteczności wykrywania przypadków manipulacji i fałszowania danych rejestrowanych w tachografach cyfrowych.

